

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 2.

V Ljubljani, v soboto 10. januarja 1903.

Letnik VIII.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — Naročnina je za vse leto 8 K, za četrlet 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slovenskega Lista“ — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravnistvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravnistvo sta v Ljubljani Stari trg štev. 19. Uradne ure od 9 do 12 ure dop. — Oznanila se računajo po navadni ceni.

Programi.

Gospod Karol Herman Wolf in gospod dr. Ivan Tavčar imata vsak svojo stranko. Wolf je vsenemški, dr. Tavčar je pa liberalen. Vsak ima tudi svoje časopisje in svoj program, in mi smo imeli že večkrat priliko, opozarjati, kako pobira slovensko liberalno časopisje svoje orožje proti katoličanstvu iz vsenemškega arzenala. A danes moramo konstatirati, da je med obema nastala velika razlika, prav načelna in usodna.

Znano je, da je Wolf povzdignil visoko svoj strahoviti bojni prapor, na katerem stoje besede „Los von Rom!“ — „Proč od Rima!“ V tem znamenju se je vršil več let vroč boj. Vse je moralo priznati, da je prva in najvažnejša stvar boj proti Rimu in proti „klerikalizmu“. Vsenemški meščan je seveda to verjel. Nabirali so denar za agitacijo po Nemškem, vabili protestantske pastore v Avstrijo in zdelo se je res, da bo K. H. Wolf iztrgal svetemu Petru iz rok ključ nebeskega kraljestva in na njegovi skali sezidal vilo zase in za gospo Seidelno. „Slov. Narod“ je bil tega silno vesel. Bil je celo vesel velike bere, katero so nabirali Vsenemci za svoje odpadniške namene.

A vsenemški meščan se je naveličal te gonje in se je začel vpraševati, ali ima od te gonje proti katolicizmu res kaj dobička. In tudi najgorečnejši vsenemški „biervertilger“ si mora priznati, da je vsenemška stranka naredila veliko neumnost in si je s svojimi napadi na katoliško cerkev samo izpodkopala spoštovanje pri vseh honetnih ljudeh.

Na svetih Treh kraljev dan so imeli Wolfovi pristaši — bilo je dve sto Teytonov — v Pragi shod, da prenove svojo stranko in sklenejo nov program. In na tem shodu so sklenili: „Die Los von Rom-Bewegung wird nicht mehr als verpflichtender Programm-Bestandtheil anerkannt!“ — Gibanje Proč od Rima se ne priznava več kot obvezen del vsenemškega programa!

Tako torej! Pred kratkim so še vsakega preganjali, kdor ni tulil te sirove pesmi, zdaj pa sami priznavajo, da ni nič več s to stvarjo.

Vsenemški meščan torej več ne gre na ta lim. Zjasnilo se mu je v glavi.

„Slov. Narod“ pa svojih pristašev nima za toliko pametne, kakor K. H. Wolf svoje. Glasilo slovenske „inteligence“ ob novem letu obljubuje, da bo svoje brave pitalo vedno naprej s staro kašo. Tako-le nam napoveduje: „Boj z Rimci absorbira mnogo najboljših moči, ali ta boj je neizogiben in se mora dobojevati. Kompromis je nemogoč. Zdaj se taka prilika bržčas več ne pojavi, in bo trajal boj toliko časa, dokler ena ali druga stranka ne obleži na bojišču.“

Tako nam gode novoletni liberalni muzikant. A mi bi ga vendar opozorili, naj si vzame nauk od Wolfove usode. „Narod“ vpije: „Boj z Rimci!“ Wolf ni bil tako divji, ampak je vpil: „Proč od Rima!“ Ta je bežal, kar so ga pete nesle, „Narod“ pa naskakuje kakor kak divji indijanski poglavar ter se roti, da „neče zapaliti mirovne pipe“.

In vendar se je Wolfu tudi beg že zazdel preneumen. Kaj pa naši „Narodovci“? Kdaj se bodo ti izpametovali in začeli enkrat računati, koliko imajo dobička od vednega butanja ob „klerikalne trdnjave“. Če se Nemci pametujejo, bo pač moral tudi slovenskim meščanom priti enkrat svetli trenotek, ko bodo rekli: „Boj z Rimci se ne smatra več kot obvezni del našega programa“, ko bodo pustili hujškače na cedilu in se sklenili s katoliško-narodnimi boritelji za slovensko stvar v eno krepko in močno falango. To bo pravi program, in slovenski narod bo hvalen onim, ki ga bodo proglasili za obveznega!

Poročila iz mest in trgov.

Kranj, 7. jan. (Požarna bramba). Dolgo časa je paša napenjal struno pri požarni brambi kranjski. Postavilo se je bilo to sicer občekoristno društvo na strankarsko stališče: politični komandanti so hoteli iz članov narediti kanončke, postavljene v ogenj zoper nasprotno stranko. Vsak član, ki jih ni ubogal, je dobil ukor. Tako so dobili ostre ukore zasluženi in najbolj delavni člani. Paša je mislil, da ima v društvu same Pačnikove Pepčke. Slednjič je bilo možem zadosti. Ko so hoteli iz raznih vetrov na občni zbor nametani podporni člani komandirati, kako naj se voli poleg krojača Eržena še Sajovčevega Jankota, da bo gotovo izvoljen, je bilo izvršujočim članom preveč in struna je počila. Petindvajset najboljših gasilcev je napovedalo izstop iz društva. Liberalci so bili silno preplašeni. Pobirali so po mestu ostanke posameznih oddelkov, grozili izstopivšim članom z izstradanjem, ponujali pijačo negasilcem, v svoji zmedenosti se zaleteli celo v „klerikalno“ Pollakovo tovarno ter za božjo voljo prosili usnjarje, da naj vstopijo v društvo. Na zadnje je prišel še Pirc in je „šlahu“ svoje „farbe“ nastavil v „Gorenjcu“ na bivše delujoče člane in podpornike požarne brambe. — To je imelo vspeh, pa zopet ravno nasproten vspeh, kakor je Pirc mislil. — Može se niso udali niti „muhavniku“ niti „šlahu“, ampak so se organizirali in sklenili, da pod znano komando ne pojdejo več nazaj. Usnjarji so se jim pridružili. Pirc je debelo gledal kakor v tarok-kartah vjeti „Mond“, ko sta mu sosedni „fantje“ in „sitna mušica“ izbila „muhavnik“, in ko so izurjeni stari gasilci zasukali toliko „šlahu“, da mu je curk šel na glavo. Postavil se je za Pirc v ogenj potem samo še en njegov delavec, vreden član liberalne stranke, in je nasprotnika v neki gostilni sunil z nožem blizu očesa. Seveda tudi ta olikanost, kakor ona

Nevesta.

II.

(Konec.)

Ko je postalo tako mračno, da so bile videti vse stvari v sobi, kot da bi imele na sebi nekaj bajnega, fantastičnega, je vstal Stepa tiho iz postelje in stopil k oknu. Tu se je vsedel na stol in zrl pazljivo na zapuščeni vrt, kjer so se videli v megleni daljavi skozi vrhove dreves nerazločni obrisi groba.

Dolgo in nepremično je gledal z nepopisljivim hrepenenjem v srcu proti gomili. Kar se mu zazdela, da se premika za vrhom nekaj belega, prozornega kot ozračje. „Sem gre!“ — si misli.

„Semkaj, k meni jo sili nekaj!“ In zdaj že drugič! A zakaj gre sem, če je na onem svetu res toliko lepše?

Stepa se globoko zamisli. Hipoma skoči s stola in se vsede na drugega, ki je bil nekoliko bolj daleč od okna.

„Kaj je to, dragi moji bratje, kaj počnem vendar?“ mrmra s turobnim nasmehom. „Ali mi je že odmenjeno, da grem k vam v drugi svet?“

Prestrašen se zgane. Za steno svoje sobice začuje govorjenje. Spoznal je, da se pogovarjata

oče in mati o njem. Zadnji mesec, ko se je popolnoma ogibal vsakega gospodarskega dela in sploh drugih vaščanov, sta govorila oče in mati samo o njem. Tega je bil že navajen, a vključ temu je nehoti poslušal njih razgovor.

„Tako zaprl se je v sobico, praviš?“ vpraša oče. Po glasu je Stepenko spoznal, da je oče jezen.

„Da, zaprl se je“, odvrne mati in vzdihne. Tudi oče je vzdihnil.

„Bog nama je poslal sinčka v veselje, v podporo, tu nimava midva nič ugovarjati!“ de oče. Razburjen je bobnal trgovec s prsti po mizi.

„Nisem se zastonj upiral študiranju!“ reče čez nekaj časa, „in vendar sem mu pustil, da je izdelal šest gimnazijskih razredov, a dosti je bilo, da je postal Stepa — ničvreden sanjač...“

Stepa je začul nato trde korake v sosednji sobi. „In zdaj naj ga privadim gospodarstvu?“ je govoril oče kot norčevaje se, „tega ne dosežem nikoli!“

In mati zopet vzdihne.

„O, molči o tem, molči!“ pravi žalostna, „kdo more povedati, zakaj je postal najin sin tak? Zakaj prekleči cele ure tam pri grobu? Kaj vidi tam? Kaj je videl tam?“

Oče se odkaslija in hoče nekaj odvrniti, a se ni mogel spomniti nič pametnega.

„Pokvarili so ga nama, pohujšali so ga!“ vzdihuje mati razburjena, „in veš li kdo?“

Oče pa pravi namesto odgovora: „Oženil ga bom, potem ga minejo te neumnosti same ob sebi.“

Mati, ki je poslušala moža, pravi:

„Ona je storila to!... Zakaj je hotela, da prižgem na predvečer Stepinega patrona, mučenika sv. Štefana pred njegovo podobo voščeno svečo?“ In zopet je globoko vzdihnila.

Stepa vstane urno s stola in gre v sosednjo sobo. Oče in mati nista malo osupnila, ko sta ga zagledala tako nenadoma pred seboj. Silno blede je bil. Oči so mu begale nemirno sem in tje kot blaznemu. Neko nenasitljivo kopnenje je bilo brati v njih. V zadregi je obstal na pragu in jecljal:

„Odpustite mi, prosim vas, očka in mamica! Nič več vama ne bom napravljaj sitnosti... Oženita me, da, oženita me, nič nimam zoper Mašenko, a hitro me oženita, kar moreta hitro. Iz vsega srca vaju ljubim... A če nisem od tega sveta... Je li to moja krivda? Mislita nekoliko o tem, in ne obsojajta me!...“

Proseče je gledal stariše in spoznal, da ga ne razume, da ga ne bota umela nikoli; zmaje z ramami, se obrne in gre iz sobe.

trgovca Pollaka na zboru, le dokazuje, da stranka pojema in zato brca.

Iz Kranja. (Sola v Hrastju). Pri c. kr. deželnem šolskem svetu leži prošnja, da bi se ustanovila nova šolska občina in sezidalo se novo šolsko poslopje na Prebačevem pri Hrastju. Iz popolnoma strankarskih namenov se je rodila misel za ustanovitev te šole. Nagajati duhovščini v Kranju in Šenčurju in kaznovati jim neljubega učitelja Kosa v Vokli, to je dalo liberalcem povod, da so začeli agitirati za ustanovitev hraške šole. Ko je prizadeto ljudstvo izvedelo, koliko krivico sta mu sklenila storiti župan Strupi in njegov inštruktor Ciril Pirc, postalo je silno ogorčeno. Pa je ubogo ljudstvo tudi lahko nevoljno. Ravno kar so Čirčičani dozidali drago in lepo dvorazrednico na Premskovem, sedaj jih pa hoče par možicev vreči iz dvorazrednice na enorazrednico v Hrastje. Kdor pozna krajevne in gospodarske razmere v Čirčičah, nič se mu ne bo čudno zdelo, če so Čirčičani soglasno sklenili, upreti se do skrajnega nakanam, ki bi jim pri našale, ako bi se kdaj njihovi otroci siloma odtrgali od premskovske šole in všolali v 250 korakov še bolj oddaljeno šolo, jako neprijetne posledice. Ljudstvo je vstalo. Pritožili so se doslej zoper ustanovitev šole v Hrastju ne le posestniki na Čirčičah, ampak tudi predoseljska občina, ki ne more razumeti, čemu bi na pol prazna morala stati šolska palača na Premskovem. Zoper šolo v Hrastju poslal je prošnjo na deželni šolski svet tudi krajni šolski svet v Vokli in drugo prošnjo zopet mnogo posestnikov na Prebačevem. Tudi krajni šolski svet na Premskovem zahteva sejo, ali pa da naj Strupi odstopi, ker nima več zupanja. Strupi in njegov „štruftar“ Ciril sta se zatekla, kakor bi stala pod „gavgami“ k zadnjemu sredstvu, k „Gorenjcu“. V „Gorenjcu“ zmerjata Čirčičane s farškimi podrepniki in dekana Koblarja s prefriganim farjem, ki je s hudičem in peklom vzel Čirčičanom vso razsodnost in prosto voljo. Seveda je to psovkanje namenjeno bilo članom deželnega šolskega sveta, kateri naj bi se ne predrznili proti „Gorenjčevim“ dokazom glasovati in tako v zvezo stopiti s hudičem in peklom. To bi še vse bilo, ko bi deželni šolski svet ne vedel, da zmerja le tisti, komur dokazov manjka.

Kaj „Gorenjca“ briga zakon! Dež. šol. svet so pa gotovo znane te-le razsodbe upravnega sodišča. 1.) Občina ima pravico, drugje biti izšolana ali ustanoviti samostojno ljudsko šolo le tedaj, ako je vsaj 40 otrok, ki so dolžni obiskovati šolo in ki imajo do bližnje šole nad štiri kilometre, in sicer morajo nad štiri kilometre imeti vsi otroci, ne samo nekateri izmed njih“. (9. jan. 1897. št. 6515.) V hraški občini pa ni niti jednega otroka, ki bi imel sedaj nad štiri kilometre do šole: iz Čirčič na Premskovo je komaj dva kilometra in s Prebačevega v

Voklo tudi le dva, iz Hrastja v Voklo tri. Direktivno potrebna šola se tedaj v Hrastju ustanoviti ne more. 2.) „Vasi, ki imajo manj kakor 40 otrok, ki so dolžni v šolo hoditi in ki nimajo svoje šole, se všolajo pod bližnjo šolo, če je tudi oddaljena nad štiri kilometre.“ (4. marca 1892, št. 761). 3. „Krajni šolski svet ima pravico pritožbe zoper sklep deželnega šolskega sveta, ako se ustanovi kje nepotrebna šola, oziroma izšola kak del iz šolske občine“. (7. jul. 1894, št. 2210). 4. „Tudi posamezni posestniki se lahko pritožijo, ako so všolani v novo šolsko občino“. (23. dec. 1878, št. 2099).

Ker je v tem listu prostor omejen, ne moremo več na široko navajati razsodb, ki govore proti ustanovitvi nepotrebne šole v Hrastju, ampak jih le citiramo: 23. marca 1895, št. 8526; 14. febr. 1884, št. 197; 7. okt. 1899, št. 7961; 28. sept. 1878, št. 1521; 24. apr. 1896, št. 2503; 29. sept. 1899, št. 7826; 13. marca 1896, št. 1531, zlasti pa še razsodba od 5. maja 1879, št. 840, ki določuje, da se pri ustanovitvi nepotrebne šole morajo v prvi vrsti upoštevati interesi prejšnje matere šole. Isto zahteva tudi deželni šolski zakon.

Iz Kranja. „Gorenjec“ je nafarijal svoje lahkoverne čitatelje s to neumnostjo, da smo mi hoteli v požarno brambo pri zadnjih volitvah zanesti politiko. V resnici pa je ravno paša in njegova tovaršija storila to res koristno društvo popolnoma politično. V starem odboru so sedeli dosedaj razven dveh sami zagrizeni liberalci, ki so marsikateriga „zajca“ ustrelili; seveda ni bila in ni mogla biti večina izvršujočih članov zadovoljna z nekaterimi teh mož. Prišlo je sv. Štefana dan do volitve. Liberalci so napeli vse moči, agitirali, kar se je dalo, da so spravili zadnjega podpornega uda na volišče, med tem, ko je naših podpornih članov bilo le par, ko nismo smatrali društva za političnega. Poleg tega so liberalci vpisali tudi trgovske pomočnike za podpornike, da so volili ž njimi. Da bodo v tako važni zadevi odločevali skoro samo podporni udje ter svojevoljno volili odbor, izvršujoči člani pa, ki se trudijo ob požarih, mi naj bi bili pa samo za parado liberalcem, to se je zdelo večini preneumno. Ko smo torej videli Pirčev terorizem, ko je predlagal, da se ne voli z listki, kakor smo zahtevali, zapustili smo volilno sobano. Liberalci so ostali sami, izvolili so načelnikom klobučarja Pečnika in podnačelnikom pa neizkušnega mladica Jankota Sajeve. Ta oseba je morda za kako drugo stvar bolj sposobna, le za požarno brambo ne. Dosegel je to šaržo le po milosti svojega sorodnika Cirila in v plačilo za trud, katerega ima z agitacijo pri vseh volitvah. S tem udarcem, ki so ga zadali liberalci temu društvu, so pokazali, kako malo jim je ležeče na obstoju požarne brambe. Kajpada smo izvajali posledice. Odstopilo je 25 najboljših mož, ki nočemo uklo-

niti svojega tilnika pod Pirčevo sekuro, več drugih bo še sledilo. Liberalci so bili poparjeni vsled našega izstopa in hiteli so v najhujšo klerikalno trdnjavo po pomoč, v usnjarno g. Pollak. Tu so dobili nekaj usnjarjev, ki so pa vsi pristaši naše stranke. Pa tudi tu ne bodo imeli sreče!

Iz Idrije. (Novo leto). In tako smo ga dočakali . . . Oj, ti leto 1903, ali je res, kar o tebi govore, da prineseš različnim ljudem in ženskam (brez zamere) različne darove? Dovoli, da naštejemo le par dobrot, ki jih boš baje po božji milosti blagovolil izkazati nam, ki nas je „kot listja in trave“.

Tako pesniško pozdravlja „Jednakopravnost“ novo leto 1903 ter nato podaja nekaj obljub kot novoletni darek. Ker podlistkar našega županovega glasilca našteva „le par dobrot“, naj nadalje opišem pa še jaz „par dobrot“.

1. Ako bode v letu 1903 imela mamica našega župana še kako hišico občini na prodaj, posredoval bode njen sinček Dragotin, da jo dobi občina radi splošne koristi ceneje, nego zasebniki. (Ne bode namreč pripustil, da bi občina kar 8000 kron več plačevala nego zasebniki, če bi tudi zahtevala županova mamica kaj tacega. Ako bode župan v letu 1903 takim zahtevam ustrezal, kuhal bi davkoplačevalcem „župco“, ob kateri bi jih obhajala „kurja polt“).

2. Župan Dragotin Lapajne bode pre-skrbel, da se prižigajo nočne svetilke na krajih, za katere je tudi večina. Električno razsvetljavo prihrani za ravnatelja mestne realke.

3. Člana nadzorstva okrajne hranilnice in posojilnice v Idriji, Dragotina Lapajne-ta, pošlje imenovana hranilnica na čegave stroške — ne vemo še — v specialni kurz za gospodarske zadrage. Tam ga nauče čitati, da potem lahko vzame hranilnična pravila v roke ter prečita § 14., ki se glasi: „Čisti dobiček prideva se rezervnemu fondu. Občni zbor ima pravico po svoji volji darovati od čistega dobička za dobrodelne in druge koristne namene“. § 32. pravil mu bode povedal, da se mora „vabilo najmanj osem dni prej razglasiti v časopisih ‚Slovenec‘ in ‚Slovenski Narod‘“, v § 35. bode pa Dragotin zvedel, da „občni zbor sklepa veljavno, če je zastopan najmanj deseti del vplačanih deležev“.

Potem ne bo „farbal“ svojih liberalnih inteligentnih in neinteligentnih prijateljev javno, koliko „je dala“ hranilnica za kako železnico ali karsibodi družega. Dragotin in Tinče še nista ves občni zbor okrajne hranilnice in posojilnice v Idriji. (Ne zamenjati hranilnice s čipkarsko kramarijo).

4. Liberalni občinski odborniki pridejo z novim letom še večkrat v konflikt s svojim osebnim prepričanjem, da je treba delati „nepripristransko“.

„Na, zopet nova misel! Imenitna misel!“ zavpije oče jezno. „Sanja se mu, da ni od tega sveta! He, he, he! Dobri Bog Oče nebeški, zakaj si mi dal bedastega sina?! O, to je grozno!“

„Ona ga je pokvarila, ona ga ima na vesti!“ javka mati v solzah.

„In zdaj še le vem, kdo ga je začaral“, vzklikne trgovčeva žena jokaje, „stara čarovnica, ki peče hostije, ta je naredila to!“

Stepa si je med tem v prvi sobici ogrnil površnik, nataknil kapo na glavo in planil iz hiše, kot bi ga vlekle neka nevidna moč vun. Ko je stopil na dvorišče, ga je spreletela silna groza.

Vsa poslopja so bila videti v večerni temi kot velikanske, strašne pošasti, ki so prežale nanj s zverinsko krvoločnostjo. Kurja polt ga je oblila, in mrzel pot mu je stopil na čelo. V groznem strahu se je stiskal ob hišnem zidu in nekaj trenutkov se ni drznil ganiti z mesta. Zdelo se mu je, kot bi mu lezla mrzla, strupena kača počasi po hrbtu.

Vse okrog njega je bilo temno. Z neba je pršil droben dežek. Stepi se je zdelo, da se zgraža nad njim cela okolica in diha vanj sovražno, strupeno sapo. Iz hleva se je čulo zamolklo mukanje govede, da je bilo Stepe še bolj groza.

Se vedno je stal kot okamenel ob zidu in se ni upal stopiti korak dalje. Kar začuje v hišterni nekoga, ki je kričal glasno, brez skrbi:

„A, kaj meni mari! V gostilno! Haló, v gostilno!“

To vpitje Stepo predrami. Na mah je vedel, čemu je šel od doma, in vroče, brezumno veselje mu je napolnilo srce z neizrečeno srečo. Pogumno dvigne glavo, in njegovo mlado, žalostno in blede obličje se razjasni v blaženem nasmehu. Ozre se na temno zidovje in de:

„Ah, kaj ste mi mari vi vsi! Požrite, raztrgajte in pokoljite se med seboj v svoji nenasitljivi krvoločnosti! A mene pustite v miru! Jaz ne spadam med vas!“

In nekoliko zaničljivo in zmagonosno zašepeče: „Jaz nisem od tega sveta! Ne, jaz nisem s te zemlje! Vi ste sami! A midva sva dva, midva sva edina, in vi ne poznate miru in edinosti in pokoja!“

Urni korakov hiti preko dvorišča, odpre neprijetno škripajoča vrata in krene na vrt. Hitro je hodil, a ni čutil ne strahu, ne utrujenosti; ravno nasprotno, silno lahkega se je čutil. Še nikdar v celem svojem življenju mu ni bilo tako dobro. Zdelo se mu je, kot bi plaval na oblaku. A za trenutek so se ga le polastili dvomi.

Mahoma obstoji, kot bi omahoval v svojem sklepu, in se vpraša: „Kaj počnem pravzaprav? To je navsezadnje še bolj neumno, kot ako bi šel v gostilno!“ A takoj se mu vrne prejšnji pogum. Obraz mu zažeri. Kot bi imel peruti, tako urno hiti dalje.

„Kaj morem jaz zato? Jaz nisem od tega sveta!“ Tako si je mislil. Urno stopi k trhli klopici konci vrta ter sede nanjo. Nenavadna razburjenost, ki je lastna zaljubljenim ljudem, se ga loti. Zdaj pa zdaj skomizne nervozno z rameni. Ozre se k onemu zapuščenemu grobu pod vitko brezo in jame razmišljati o deklici, ki se je tako zgodaj radovoljno ločila s sveta.

Zakaj je zapustila svet? . . . Sam sebi se je smejal. Kaj ga briga to?! Saj ve, čemu je šla na oni svet: ker ni bila od tega sveta. Tu na zemlji je bila tujka, kot je tudi on tujec na rodni zemlji, in takim ljudem se godi na svetu tako kot ribi, ako jo vržeš na suho. Ali je storila prav, da si je pomagala s tega sveta? O, gotovo, prav je naredila, „da je šla domov“. A kaka sredstva je uporabila, da je šla na oni svet? Se je li ustrelila? Ali je skočila v žalobno šumljajoči vaški potok, kjer je precej globok? Ali si je zadrnila beli vrat z vrstico in si uropala tako sama sebi sapo? Stepa se je trudil, da bi razrešil to skrivnost. Mislil je in ugibal, a ni

5. Liberalnih odbornikov glas pride pravzaprav šele v letu 1903 do veljave. To je tudi prav, da bomo vsaj spoznali, ali je simpatičen ali nesimpatičen. Doslej nismo mogli presoditi, ker je dosedaj vladal le molk. (Posebnega petja ne pričakujemo, celo „pavovega“ ne).

6. Mlada nadbudna mestna inteligenca z novim letom nategne vsaj po javnih lokalih olikan ton. (To je pa že velik napredek njene izobrazbe).

7. G. Oswald se bo tudi v novem letu vračal s Tolminskega ali od drugod, kakor mu bo drago. Svojih „potnih stroškov“ davkoplačevalcem ne bo zaračunaval ne naprej ne nazaj. (Na javne stroške se bo vozila neklerikalna gospoda).

8. V novem letu bodo res delovali liberalni „odseki“, ker Dragotin ne bo več sam odločeval, kjer bi imeli govoriti odseki oziroma komisije, ali celo okrajno glavarstvo. (Ne pozabite zadnjih občinskih volitev.)

9. V novem letu se tudi utegne zgoditi, da si zlomi nogo kak liberalce, kateremu noge niso otrpnile od klečanja v cerkvi. (Telovadenje skozi okno preneha, ker je tudi vratolomno).

10. Najnovejša novica je, da bomo imeli v novem letu 1903 že zopet poldnevni pouk na naši c. kr. rudniški ljudski šoli. Največjo zaslugo pri tem imajo pač ljudje, katerim potrebe ljudstva niso nič mar. Zadnji čas bi že bil, da izmolijo popolni kes ali grevengo ter obljubijo, da bodo pridnejši. (V čegavi službi so, tega mi ne vemo!)

Raznoterosti iz Kranja. Društvo usnjarskih pomočnikov, ki je imelo svoje stanovanje v gostilni g. Matija Golob, se je z novim letom preselilo v hotel „Nova Pošta“. — „Slovenski List“ se prodaja v trgovini g. K. Florian. Zahtevajte ga po vseh gostilnah! Izvod stane 14 vinarjev. — Pred pustom napravijo veselice: izobraževalno in zabavno društvo „Kranj“, usnjarski pomočniki ter menda tudi obrtna zadruga. — Prvo predavanje v prostorih društva „Kranj“ bo v nedeljo popoldne ok 4. uri. Ker bo predmet predavanja zelo zanimiv, je pričakovati obilne vdeležbe.

Kreditna banka v Kranju. Sobotni „Gorenjec“ nam je prinesel inserat, iz katerega posnamemo, da so liberalci ustanovili in pričeli z novim letom s kreditno banko. Niso se upali prej poročati o tem društvu; kajti dobro vedo, koliko bo to društvo škodovalo mestni hranilnici. V odbor so privzeli najbolj strastne liberalce: predsednik Janko Majdič, podpredsednik Franc Krenner, znani pisarniški ravnatelj Rudolf Kokalj. V nadzorništvo so: kavarnar Karol Jäger, posestnik Jožef Kováč, farbar Ciril Pirc, gostilničar Peter Mayr, tovarnar Vinko Majdič, usnjar Janez Rakovec ter vedno čili dr. Val. Štempihar. Med inserati pa smo

našli ob enem tudi inserat „Mestne hranilnice“. Kako se to sklada? Gospodje mestni odborniki, katerim je mar blagor mesta, nam bodo to pojasnili. V četrtek pa so naznanjali lepaki po stenah ustvaritev tega društva. Štiri roke kažejo na lepakih, da se v društvu obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$, dočim obrestuje „Mestna hranilnica“ le po 4% . To bo gotovo ljudi vleklo, da bodo jemali iz mestne hranilnice ter vlagali v to društvo, ki jim plačuje več odstotkov. Mestna hranilnica pa bo pri tem imela svojo gotovo škodo in ž njo tudi mesto.

Iz Kranja. Še ni mesec dni, kar se je ustanovilo za tukajšnje razmere povsem novo, a prepotrebno „Izobraževalno in zabavno društvo Kranj“, vendar pa se je v tem kratkem času postavilo na tako krepke noge, da je priredilo s sodelovanjem „Moškega pevskega društva Kranj“ in „Meščanske godbe“ v Kranju Silvestrov večer, ki je v vsakem oziru vspel izvrstno. To je vam bilo vrvenja in šumenja! Neprestano so se usipale nove množice, tako, da so bile tri velike sobe prvega nadstropja hotela „Nova pošta“ ob deveti uri zvečer nabito polne. Vsem, ki so prihajali, — in ni jih manjkalo mnogo do dveh stotin, — se je bralo na obrazu zadovoljstvo in veselje: saj so prišli svoji k svojim. Kajti predsodkov, ki ločijo posamezne stanove kakor kaste, ne pozna to društvo! Videli si torej v prijetni zabavi združene vse sloje prebivalstva mesta Kranja. Vsaka točka srečno izbranega programa je našla v poslušavcih živahen odmev. Izmed precizno prednašanih pevskega točk je najbolj ugajal Hajdrihov zbor „Sirota“ s solospievom „Meščanska godba“ v Kranju napreduje v vsakem oziru, kar je najboljše priznanje za njeno vodstvo in za novega kapelnika. Ne malo smeja je pa vzbudil šaljivi govor Jožeta Ošabnega, kakor tudi improvizirani kuplet g. Potuška. Oficielni del je zaključil o polnoči predsednik z nagovorom, v katerem je označil pomen večera in izrazil zahvalo vsem sodelujočim faktorjem; vspeh cele prireditve kaže, da je misel, osnovati tako društvo, padla na rodovitna tla in obeta najlepše v bodočnosti. Sledila je prosta zabava, ki se je raztegnila do jutra, — dokaz, da je bila res neprisiljena. Naj ne pozabimo slednjič omeniti, da se je splošno priznavala točna in izvrstna postrežba g. hoteliérja Jegliča.

Kakor čujemo, namerava odbor, da vstreže splošni želji, v kratkem prirediti svojim članom zopet zabaven večer.

Kranj, 6. jan. V mestni hiši v Pungertu se je nahajal te dni fotografični ugledni automat. Videti je bilo več lepih slik. — Kranjska čitalnica je priredila na dan svetih treh Kraljev predstavo za ljudstvo. Uprizorila je igro „Deseti brat“.

V kranjski župniji je umrlo minulo leto 72 oseb, med katerimi so tri živele še v

čas, ko je Napoleon klical: „Ilirija vstan!“ Rojenih je bilo 119 oseb in oklicanih 52 parov. Kranj torej v tem oziru napreduje, v katerem oziru gre nazaj, bomo pa prihodnjič povedali.

Domače novice.

„Žrtev razmer“ — to je najnovejše delo iz znanega umazanega peresa. V ta podlistek bo spravil „Narod“ zopet ves žolč proti katoliški cerkvi in proti njenim zastopnikom. Vsak pameten liberalce, če jih je sploh kaj, bo takoj videl, da je to gola izmišljotina fantazije. Toda delo samo ima satansko hudobni namen, pokazati ljudstvu, kakšni brezverci in moralne propalice so duhovniki. In da bi to hudobno seme tem bolj razširil, je „Narodovo“ uredništvo izjavilo, da to ni čtivo za nedorasle ljudi, z drugimi besedami: Le berite! Nad takim pisanjem izražamo mi samo svoje globoko obžalovanje!

Prav so storili. Pri deželnem predsedniku je bila kakor po navadi letošnja soareja. Noben zastopnik naše stranke, kakor čujemo, se te soareje ni udeležil. Prav so storili, tako pravimo mi. Pokazati moramo pri vsaki priliki, da je baron Hein oseba, ki je na Kranjskem najmanj priljubljena!

Naprej! To geslo je dal našim četam na shodu v Ribnici preteklo nedeljo državni poslanec dr. Šusteršič in na stotine navzočih volivcev mu je navdušeno pritrdjevalo, da katoliško narodni poslanci ne smejo odnehati, dokler se za ljudstvo pravično ne spremeni volivni red. Tudi shod na Dobrovi, na katerem je pretekli torek govoril deželni poslanec dr. Krek, se je postavil na isto stališče. Mi se ne udamo! Za nami je ljudstvo in njega pravične zahteve!

Nemški naskok na Jesenice. Tekoči teden so kranjski Nemci naskočili Jesenice na Gorenjskem. Hoteli so s pomočjo kranjske industrijske družbe in barona Schwegla prodreti pri občinskih volitvah v občinski zastop. Za to pot se jim ni posrečilo dobiti večine. Izvoljenih je 16 slovenskih in 6 nemških odbornikov. Pri volitvi je čudno ulogo igral nadučitelj Medic, ki se je z Nemci družil. Pri teh volitvah se je videlo, koliko sta vredna slovenska dnevnikar „Slovenec“ je v posebnih člankih klical Slovence na obrambo slovenskih Jesenic, „Narod“ pa ni imel niti besedice za te volitve. Nemško-slovenska zveza je „Narodovemu“ uredništvu zamašila usta! In slovenska „inteligenca“ je tako neznajna, da podpira tak „Narod“! Ni čuda, da potem dviga tudi na Kranjskem nemškutarstvo glavo!

Dr. Slane se je zopet oglasil v „Narodu“. Spravil se je nad kostanjeviško graščino. To pa kar on piše, ne spada prav nič h kostanjeviški graščini. Brali smo že mnogo njegovih otrobov,

mogel priti do sklepa. Ustnice so mu trepetale, žile so mu bile kar žvižgaje, oči so se mu svetile, kot bi hotel razumeti skrivnosti drugih svetov.

„O, ti sladka moja golobica!“ vzklikne nenadoma in izteguje roke koprneče proti temnemu nebu. „Golobica, golobica, silno koprnim po tebi! Morda ni takrat jokalo nobeden, ko si ti izdihnili svojo dušo. Glej, jaz jokam, jaz plakam...“ In zakril si je obraz z rokami ter začel milo ihteti.

Tema je bilo na vrtu. Belkasta megla se je vlačila skozi drevored, ki so bili videti kot reke v bajni deželi, ki izlivajo svoje vode v neznana morja. Senčnati obrisi dreves in grmov so moleli tupatam kot fantastični otoki iz teh srebrnih rek. In nad temi žalostno tekočimi vodami je viselo težko in nizko motno, žalostno nebo brez zvezd. Noben glas ni motil smrtne tišine. Samo enolično pršenje lenega dežja in prav tako enolično šumenje orumenelega, napol gnjilega listja, ki je ležalo na vrtnih stezah, se je slišalo.

Stepa je sedel še vedno nepremično na klopi. Turobni občutki so ga obsili zdaj pa zdaj. Bilo mu je, kot bi bil doživel na zemlji same žalostne dneve. Le tupatam se je včasih posvetil vmes kak vesel spomin. A tudi ta je ugasnil tako hitro kot žveplenka, ki jo prižgeš v vetru.

Kar plane Stepa vznemirjen kvišku. Čisto natanko je videl, kako se je izpremenila srebrno svetla megla, ki je plaval nad gomilo, v človeško podobo, kakor se je ta premikala sem in tje, kako je stegovala snežno bele roke koprneče proti Stepi. Skoraj brez sape je stopil Stepa par korakov naprej. Potem obstoji, nevede, kaj bi storil. Bele roke mu migajo, naj gre bližje. Kako mehko in nežno so se gibale te roke! In kako čudno otožno so ga zrle te nebeško lepe oči! Kaka ljubezen je sijala iz njih! Stepa je hitel proti prikazni. Prišedši do breze, pade na kolena. S čelom zadene na vso moč v ostro omrežje in kri se mu vlije curkoma iz rane. Nekaj minut je ležal v nezavesti. A mrzli dež in vlažni nočni zrak ga kmalu predramita. Zmeden pogleduje okrog sebe. Ni vedel prav, kaj se godi z njim. Čez nekaj časa se šele spomni, kaj je bilo. Začel je zopet iskati z očmi v temi svetlo prikazen, a videti ni bilo drugega kot temno, oblačno nebo.

Bridek nasmeh mu zaigra na ustnih. „Prevara! Zdelo se mi je samo, ker sem bolan!“ zašepeče žalosten. Vstane tedaj, pritisne žepni robec na rano, iz katere je še vedno tekla kri, ter gre počasi skozi vrt proti domu, ne da bi se oziral nazaj na grob. Ko pride v svojo sobo, si obveže čelo, se sleče in se vleže na posteljo. Že

je spal na pol, kar se mu zazdi, da mu nekdo kliče: „Tako pojdi no! Tvoja nevesta te čaka!“

Stepa se zgane in se skloni v postelji. Nič ni videl, v sobi je bilo na pol tema. Zelena obsenčena svetilka, ki so jo prižgali, ko je bil zunaj, je slabo razsvetljevala sobico. V sosednji sobi se je čulo spet govorjenje. Spoznal je glas svojega očeta in staroste, ki sta igrala kocko.

„Osem in sedem“, je dejal oče.

„Pet in pet“, je rekel župan.

„Osem in tri“.

„Štiri in šest“.

In tako je šlo enakomerno dalje kot nihalo pri uri.

Še nikoli ni bilo Stepi tako čudno pri srcu kot zdaj. Da, tako bi šlo celo njegovo življenje! Vedno eno in isto, vedno isto! Strašen dolgčas! Stokaje je stiskal z mrzlimi, tresočimi se rokami obraz...

„Pridi, pridi!“ zašepeče sladek glas.

Tedaj si pa raztrga Stepa obvezo s čela, in kri bruhne z vso silo iz rane. Stepa omahne na blazino in hrope z bridkim nasmehom:

„Že grem, že grem, nevesta moja!“

toda reči moramo, da take neslanosti dr. Slane še ni spisal, kakor jo sedaj „Narod“ priobčuje. Malovrhu se ni ljubilo niti teksta popraviti, zato beremo dr. Slančev original. Prepričani smo, da se 90 odstotkov liberalcev za tako duševno hrano lepo zahvaljuje.

Krščanska in liberalna vzgoja slovenske mladine. Kakor gadje sikajo naši liberalci pri vsaki priliki in nepriliki s svojimi strupenimi jeziki proti vzorno vrejeni Marijini kongregaciji. Razlogov imajo pač dovolj: v Marijini kongregaciji se „muči“ mladina z raznoterimi molitvami, in Bog zna še s kakimi pobožnostmi. Vse to liberalnim krogom ne more biti všeč, ker tako se nežni mladini po nepotrebnem muči razum, a mladina se pa liberalcem smili, kajpada najbolj zato, ker v veliki večini tudi v poznejših letih ne bode hotela slušati liberalnega klica. To bi bil triumf, ko bi se dalo vsem prepovedati vstop v Marijino družbo, tako, kakor jo je naše ministerstvo za uk in bogočastje v svojem junastvu prepovedalo gimnazijcem. Zakaj tudi ne, kedo more neki mirno gledati, da se tako grozovito usužnjeva našo mladež. Treba se je res potruditi, da se spravi mladi naraščaj, ki noče ukloniti hlapčevsko svojega vratu „farškemu“ jarmu, v varno zavetje liberalne prosvete. Tu je na razpolago vse drugačnih vzgojnih sredstev. Ali naj bi mučili mladino le s hrano verskega fanatizma, kakor delajo mračnjaki? Nikakor ne, mladini je treba primerne zabave. Kakšna je zabava nedorasle mladine, kateri moramo vendar še suponorati nepokvarjeno srce? Kako naj se to mladino vzgaja, da se zgodaj privadi raznim zabavicam, pogledimo v obližje prvaka našega liberalnega voja. Sinovi, ali recimo sinček gotovih boljših familij se zbirajo okrog Tavčarjeve Franje k plesnim vajam in se imajo prav dobro, a ne smete misliti, da le pred pustom, kaj še, tudi pred božičem. Kaj hočemo, sinovi in hčere Marijine družbe imajo svoje muke v cerkvi, ti pa pri Tavčarici. Če se zbirajo visokošolci okoli Tavčarjeve mame, ni nam mar, a pomislite, ti gentlemani so petošolci in menda celo iz tretje šole. Fantki seveda niso sami, ker bi bilo vendar predolgočasno ali če hočete naravnost mučno, ampak družice so jim punčke iz naše vse časti vredne „višje dekliske šole“. Ako imajo te dovoljenje od svojega vodstva, bodi; vsekako pa bi morali merodajni, za vzgojo mladine Bogu in starišem odgovorni šolski faktorji malo bolj paziti na šolarje, ako ravno stoje kateremu izmed teh malih snubačkov kaj bližje kot ujeci ali oddaljeni sorodniki. Kako morejo ti športi vplivati na srca dečkov in deklic, si lahko mislite in si tudi sodbo sami lahko napravite, kdo prav vzgojuje mladino.

Čemšenikarjev studenec je postal silno imeniten. Pred nekaj tedni je povabil g. Vinko Majdič večjo družbo na lov. Imeli so se prav dobro. Ogledali so si tudi Čemšenikarjev studenec, ki bo enkrat baje napajal vse mestne prebivalce in okoličane. Vode je bilo prav malo v njem. Nekdo izmed Majdičevih lovcev je pripomnil, da se niti cevi do Kranja ne bodo zmogle, kaj še le, da bi dovajale dovolj vode v mesto.

Z Gorenjskega nam pišejo: Lepo tolažbo smo dobili kmetje za novo leto od uradnega glasila c. kr. kmetijske družbe kranjske! „Kmetovalec“ piše, da kmetu nobeden ne bo pomagal iz sedanje stiske in da si moramo le sami pomagati. Ta je pa res pametna! Čemu pa „Kmetovalec“ nosi c. kr. orla na glavi! Raznim, manj vrednim in potrebnim stanovom pomaga država, zakaj bi pa kmečkemu stanu ne pomagala! Ako je res, da nas more oteti le sprememba zastarelega kmetovanja v umno kmetovanje, tedaj bi morala vlada vsaj v tem oziru iti malo bolj na roko. Gotovo je pa, da je vlada doslej kmeta vedno zanemarjala. Kmetu bo pomagano, če mu bo vlada pomagala odpraviti škodljive zakone ter z novimi zakoni pomagala urediti delavsko vprašanje sploh. Res, organizovati se moramo kmetje boljše, pa le zato, da se nas bo vlada bala in zavrgla stare liberalne zakone, ki nosijo v sebi pogin kmečkemu stanu. Tudi slovensko časopisje bi nas moralo v tem oziru z največjo silo in srčnostjo podpirati. — Sami brez po-

moči si bomo pa toliko pomagali, kolikor si pomaga bolnik brez zdravnika ali utonjenec brez rešilne roke.

„Bogoljub“, nabožen list za slovensko ljudstvo, je začel izhajati v Ljubljani po dvakrat na mesec. Naročnina stane 1 K 44 vin. Vrlo ga priporočamo!

Iz Hrvatske. Dne 28. tega meseca se bo vršilo v Zagrebu posvetovanje delegatov hrvatskih opozicijskih strank v dosego sporazumljenja in zložnosti v opoziciji. Predsednik kluba koalirane opozicije v saboru, dr. Š. Brestyensky, je pozval na to posvetovanje tudi delegate iz Dalmacije.

„Dom in Svet“ prinaša v svoji prvi letošnji številki naslednjo vsebino: Bogdan Vened: Naš stari greh. Polabska povest. — Anton Medved: Oddaljenim dušam. — Silvin Sardenko: Gorski viri in verzi. — Ksaver Meško: Prevare. Črtica. — Roman Romanov: Narodna pesem. — Dr. E. Lampe: Frančišek Dobnikar. Spominski list na grob mlademu umetniku. — Anton Medved: Na ogledih. Veseloigra v treh dejanjih. — Euricius: Sveti Kum. — Peter Žmitek: Rusko slikarstvo. Zgodovinske črtice iz XVIII. in XIX. stoletja. — Anton Medved: Na čelesniku. — F. S. Finžgar: Moja duša vasuje. — Silvin Sardenko: Dosmrtni jetnik. — Književnost. — To in ono. — Slike: Poslednji dan v Pompejih. K. Brjulov. — Dobnikarjeve slike. — Trudna. P. Žmitek. — Staro, zdaj porušeno licejsko poslopje v Ljubljani. — Palača ogrske državne zbornice v Budim-Pešti. — Priloga: Slovaški starejšina. Bachrach-Barée.

Ponesrečil se je, kakor se poroča iz Idrije, pl. Premierstein. Zlomil si je nogo. Sedaj so idrijski liberalci menda uvideli, da se kaj takega lahko zgodi tudi liberalcu, ne pa samo kaki „Marijini hčeri“.

Drobne novice. V Velikih Laščah se je na novega leta dan osnovala Raiffeisnova hranilnica in posojilnica. Isto se je zgodilo v Smledniku. — Katoliško narodni možak Kerin je izvoljen županom pri sv. Križu pri Kostanjevici z 19 glasovi — liberalni kandidat je dobil 5 glasov. — Obrambno društvo je v preteklem letu razposlalo 2252 obvestil. To je dokaz kako potrebno je to društvo. — Zaročil se je profesor na mestni realki v Idriji, g. Makso Pirnat, z Anico Lapajne. — G. Košiček v Novem Mestu si je napeljal ravnokar električno luč v svoji tovarni. — V Ameriko je odpotovalo lanskega leta s tukajšnjega južnega kolodvora 12648 oseb. Policija je prijela 74 takih fantov, ki so jo hoteli popihati v Ameriko, da bi se odtegnili vojaški dolžnosti. — Umrli je v Vavti vasi gospod Janez Urbas, nečak gospoda župnika Zakrajšeka. — Na sveti večer, dne 24. decembra zjutraj so na koroški strani dovršili v predoru prvi kilometer. — Volitve v zavarovalnico proti nezgodam v Trstu so se tudi letos, kakor je bilo pričakovati, izvršile v korist Lahom. — Policija na Reki je prijela nekega Petelinkarja, doma z Rakeka, ker je dognala, da izdeluje ponarejene bankovce po 10 kron. Dobili so pri njem 39 izvodov takega denarja. — V Črnomlju bode navadni semenj za živino dne 8. januarja t. l. — V pisarno g. dr. Šusteršiča je vstopil kot koncipient gospod dr. Josip Leskovar. — Kot pravna praktikanta sta vstopila pri tukajšnji sodnji gospoda Ivan Šinkovec in Anton Dermôta. — Umrli je v Ljubljani mati č. g. kateheta Mlakarja rojena Lavtar. — Najnovejši odlok ministerstva določa splošni nedeljski počitek v stavbnih pisarnah. — Leta 1902 je umrlo v Ljubljani 1216 oseb. Leta 1901 jih je umrlo 1275. — Društvo je bilo leta 1902 v Ljubljani 164 in sicer 117 slovenskih in 47 nemških. — Zadnji čas se posebno na Reki Trstu in Italiji širi hripa. — Umrli je v Zagorju ob Savi posestnik g. Jožef Milač. — Nova mle-karska zadruga se je ustanovila v Krtini v Kamniškem okraju. — Po Ljubljani se govori, da je na finančni odsek obč. zastopa vložil g. baron Codelli ponudbo, da je pripravljen pre-skrbeti avtomobil, s katerim bi se prevažale smeti. — Čestnim občanom je v seji dne 7. januarja jednoglasno izvolil obč. odbor Ovsiške župnika Valentina Aljančiča o priliki 50letnice rojstva. — Danes opoldne se je vršila v slavnostni dvorani c. kr. Karol-Francovega vseučilišča v

Gradcu promocija pravnega praktikanta pri dež. sodišču ljubljanskem Janka Polec-a sina gosp. deželnosodnega svetnika Julija Polec-a, doktorjem prava. — Volka ustrelil je na novega leta dan v Gorjancih lovec Gašparovič. — V Biljah je umrla v nedeljo zjutraj Uršula Jug, stara 101 leto. Rojena je bila dne 27. septembra 1802 v Solkanu. — Slovenska cerkev sv. Jožefa v Calumetu v Ameriki je pogorela in je ogenj na pravil 40.000 dolarjev škode.

Okolu sveta.

Politične vesti. Listi so te dni poročali, da se namerava naš cesar odpovedati. Prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand bi nastopil vladu z razširjenjem volivne pravice. — Državni zbor je sklican k zopetnemu zasedanju 15. januarja. Novi tiskovni zakon pride v posvetovanje. Sedaj se vrše pogajanja za spravo mej Nemci in Čehi. Iz te sprave bo težko kaj. Ako v državnem zboru ne nastanejo redne razmere, bo državni zbor razpuščen. Menda ni daleč do novih volitev. — Nagodbena pogajanja z Ogersko bodo danes dovršena. Avstrija se je zopet morala ukloniti ogerskim interesom. — Za razdolžitev posestev se pripravlja v poljedelskem ministerstvu posebna agrarno-politiška akcija. Načrt meri na to, da se odstranijo odpovedljive kapitalske hipoteke ter uvede personalni kredit. — Cesar je potrdil novi zakon o kupčiji z žitom. — O spravni pogajanjih mej Čehi in Nemci se javlja, da je posegel vmes prestolonaslednik, ki se je izrazil, da je njegova naloga, narediti red v Avstriji. — O zdravstvenem položaju cesarjevem se poroča, da je še vedno jako bolehen. Na dvornem plesu se mu je bolehnost posebno poznala. — Španski državnik Sagasta je umrl. Postavili mu bodo spomenik. — Včeraj je bilo zopet na Dunaju pod predsedstvom cesarjevim važno vojaško posvetovanje. Pri posvetovanju je bil navzoč tudi prestolonaslednik. — Nadvojvoda Ivan, poznejši Ivan Orth baje živi s svojo ženo, bivšo pevko Stubel v okolici Valparaíso.

Prostozidarji in katoliška cerkev. Na francoskih kongresih l. 1899, 1900 in 1901 so sklenili tripični bratje, kakor poroča njihovo tajno oficijelno glasilo „Konvent“ sledeče točke: 1. Popolna ločitev cerkve od države; 2. v državnih proračunih naj se črtajo postojanke, tičoč se bogočastja; 3. prepove naj se tako svetnim duhovnikom, kakor tudi redovnikom nositi cerkveno obleko; 4. vsi redi in samostani naj se odpravijo; 5. prepovejo naj se vse religijske zbirke po hišah; 6. odpravijo naj se pomorski kaplani; 7. streljanje s topovi na Veliki petek v morskimi mestih naj se odpravi; 8. odpravi naj se služba božja pri otvoritvi sodnijskega leta; 9. odpravi naj se sodnijska prisega; 10. prepove naj se šolarjem pod nadzorstvom učiteljev hoditi v cerkev. „Narod“ se očitvidno ravna po teh navodilih.

Zopet defraudacija. Tajnik dunajske gostilniške zadruge se je ustrelil. Poneveril je 12.000 kron.

Proti pijancem. Angleške oblasti so pričele na podlagi nove postave proti pijančevanju brezobzirno postopati proti alkoholikom. Kogar dobe pijanega, napišejo ga na neko listo in listo razdele krčmarjem, od katerih nihče ne sme na listi zapisanim osebam dajati alkoholičnih pijač. Na tej listi so tudi fotografije pijancev iz navade. Ako je žena trikrat kaznovana radi pijančevanja, jo na zahtevo moža oblasti ločijo od moževega doma. — Francoska vojna uprava namerava uvesti za vojake, ki jih bodo trikrat zasačili v pijanosti, posebno uniformo. Upamo, da bode veljala ta nova postava tudi za višje vojaške kroge.

Petrolejske jame v Boryslawu gore. 30 predorov in 23 hiš je zgorelo. Škode je okoli 600.000 kron.

Kaj je posledica zatvoritve samostanskih šol na Francoskem? Kakor je naučno ministerstvo na Francoskem samo priznalo, zaprlo se je 3250 samostanskih šol, v katerih je bilo 200.255 učencev. Jedna tretina, namreč 65.715

obiskuje sedaj javne šole, 65.548 obiskuje 1153 zasebnih kat. šol s svetnimi učitelji, ki so se na novo otvorile. 68.002 učenca pa vsled zatvoritve kongregacijskih šol nimajo nobenega šolskega pouka.

Očeta umoril je Peter Sos Zsiko v Alsonyeku na Ogrskem. Morilec lastnega očeta, hud pijanec, je dotično dopoludne prepil v vaški gostilni. Oče, premožen posestnik, je prišel po sina v gostilno in mu rekel, naj gre domov. Pijanec je to tako razkačilo, da je potegnil nož in očeta trikrat zabodel, na kar je oče umrl. Morilca so zaprli.

Vojaška afera v Italiji. V „Information“ pišejo iz Rima: Javno mnenje v Italiji se bavi sedaj z velikim vojaškim škandalom, ki je tudi političnega značaja. General Baldissera (znan iz vojne v Afriki) je štiri leta pred zakonitim rokom zaprosil za umirovljenje. Vzrok temu koraku, provzročivšemu vseobče zgledavanje, je nastopni: General Baldissera je bil na listi senatorjev, ki so se imeli imenovati. Ali na posvetovanju o tej listi v ministerskem svetu je izjavil Zarnadelli, da nikdar ne podpiše imenovalnega dekreta za generala, ki je bil v avstrijski vojski in ki je služil proti italijanskim četam. In v resnici so zbrisali ime generala Baldissera iz liste novih senatorjev. Novinstvo se mnogo bavi s to stvarjo in veliko število listov se zavzemajo za generala Baldissera, ker da ni res, da bi se bil isti leta 1866 bojeval proti italijanski vojski. Baldissera da je bil namreč na Češkem in se je bojeval proti nemškim četam. General sam da izjavlja, da ako ni že pred letom 1866 zapustil avstrijske vojske, je postopal tako le iz hvaležnosti do cesarja Frana Josipa, ki se je pobrigal zanj kakor siroto in ga je dal na svoje stroške izobraziti v nekem vojaškem institutu.

OBRTNI VESTNIK.

Urejuje Ivan Kregar.

Zgodovina obrtnega stanu.

Priobčil F. S. V. . . . o.

Boj za samostojnost.

Pistransko bi bilo trditi, da so le cerkveni služabniki podpirali rokodelce, kajti tudi med posvetnimi knezi so se dobili mnogi, ki so z veseljem šli obrtnikom na roke.

Veleposestniki so imeli poleg kolonistov tudi hlapce, ki so bili ob enem rokodelci. Ti „hlapci-rokodelci“ so tvorili na nekaterih dvorih cele gručice, ki so imele zopet svoje mojstre. Taka skupina — z mojstrom na čelu — se je imenovala „urad“ (Amt).

Izvanredno pohvalo zasluži v tej stvari Karol Veliki, ki je imel na svojem dvoru zastopane najraznovrstnejše obrtnike kakor: trojne vrste kovače, čevljarje, mizarje, kolarje, milarje, peke i. dr. Leta 812. je izdal Karol Veliki v svojem „Capitulare de villis“ v tem oziru neko določbo za kraljeve dvore, a rabili so jo tudi drugi plemenitaši.

Vsaka grajščina — naj je bila že kraljeva, gosposka ali knežja — je imela v svoji okolici stanovanja za rokodelce. Na kraljevih dvorih pa so bile še posebej delavnice za ženske; imenovale so se „genicije“ (Gynäceen oder Genitien).

Razmerje med grajščaki in obrtniki je bilo razmerje podložnih in gospodov. Rokodelci niso bili svobodni, temveč le podaniki veleposestnikov. Zato pa po pravici pravi Arnold: „O kako velik je razloček med rokodelstvom, ki se je sedaj izvrševalo na posestvih, pa med onim, ki je pozneje cvelo po mestih!“ V tem štadiju je nosil obrtni stan značaj odvisnosti na sebi. Služil je le poljedelstvu, od poljedelstva je dobil potrebo za ohranjenje. Rokodelci so bili le nek privesek poljedelstvu, a samostojnosti niso imeli. Ista usoda, koje udarce je čutil neprosti kmet, je tlačila tudi obrtnika. Oba sta delala za gospoda ali pa za onega, za katerega je gospod dal dovoljenje. Plačilo je bilo obema enako: streha, obleka, hrana pa košček zemlje.

Lahko si mislimo, da so se obrtniki kmalu naveličali tega hlapčevstva. Bolelo jih je, da so morali oni — kot izučeni rokodelci — plesati v ravno tistem taktu, kakor drugi hišni domači

posli. To razmerje jih je težilo in skušali so, osvoboditi se tega neprijetnega jarma.

Značilno je, da je bil prvi faktor, ki je skušal nekoliko zrahljati ozke spone oklepajoče obrtnike, uprav cerkev s svojimi vedno istimi principi, po katerih zmetuje suženjstvo in kri- vično teptanje ubogih. Pred Bogom so vsi enaki, tudi podložni je sin nebeškega Očeta. To je bilo od nekdaj njeno geslo, in po tem geslu je tudi dejansko ravnala.

Cerkev je podpirala stremljenje obrtnega stanu indirektno; na ta način namreč, da so jim škofje na svojih posestvih in opatje pod varstvom samostanskih zidov dovoljevali večjo svobodo in boljše usodo nego posvetnjaki. Od tod znani pregovor: „Unter'm Krummstab ist gut wohnen“. „Pod krivo palico je dobro bivati“. Večkrat se je pripetilo, da so podložni rokodelci ubežali posvetnim mogočnjakom in se zatekli v mesta, kjer so gospodarili škofje.

Sčasoma so jeli tudi grajščaki uvidevati, da ne more tako dalje iti, in začeli so dovoljevati obrtnikom večjo svobodo. Glede svojih izdelkov niso bili slednjič več tako ozko navezani na svojega gospodarja, kajti odslej naprej so smeli z delom svojih rok osrečevati i druge.

Mnogi so se nastanili izven dvorov, vendar še vedno na grajščakovem zemljišču. Grajščak je to dovolil, le od časa do časa so mu pomagali pri poljskem delu ali so mu pa oddajali gotov kvantum svojih izdelkov. Skupne delavnice so vedno bolj izginjale s površja. Mojster je delal z vajenci in s pomočniki v svoji hiši, dasi je bil še zmeraj nekoliko odvisen od posestnikov. Te skupine obrtnikov, ki so bivali izven dvora, pa še vedno na veleposestnikovem zemljišču, so se imenovala grajske rokodelske zveze (Hofgenossenschaften).

(Dalje prih.)

Prva odborova seja zaveze kranjskih obrtnih zadrug. Pretečeni četrtek popoldne ob 3. uri vršila se je prva seja upravnega odbora zaveze kranjskih obrtnih zadrug. Zvezin odbor posvetoval se je o raznih dopisih in drugih prepornih uprašanjih. Funkcijska doba delegatov določila se je na 3 leta. Društvene prostore dobi zveza v obrtni šoli, katere je g. ravnatelj Šubic prepustil zavezi brezplačno. V kratkem priredi zaveza predavanje. Predaval bode g. ravnatelj Šubic o motorjih na elektriko in plin. Sklenilo se je tudi opozoriti deželni odbor, kaj je z obrtno komisijo ki je bila pred leti izvoljena v deželnem zboru, za povzdigo obrtnije. Sklenilo se je tudi opozoriti zadruge da pristopijo k zavezi in pa da se zadruge opozore da plačajo letni prispevek, kateri se je odločil na ustanovnem shodu, to je od vsakega člana 30 vinarjev. Odobril se je tudi predlog naj zaveza zunanjim zadrugam, ki imajo iste občne zборе ali shode, pošilja govornike in pa da se tudi vsaka odborova seja naznani po časopisih kedaj se vrši in določenem dnevnem redu. Tudi naj se po časopisih objavijo ukrepi in sploh razmotrivanje odborovih sej. Kakor se vidi imela bo zaveza obilo posla, saj se že sedaj vidi da hočejo razne zadruge in posamni obrtniki naše kronovine od zaveze razna pojasnila.

Pozor pred agenti. Znano je, kako preplavljajo razni agenti našo kronovino. Znano je tudi s kakimi sredstvi delujejo, da dosežejo svoj namen in napravijo kupčijo. Strankam ponujajo tudi na obroke ali celo stranki zagotavljajo, da ji je treba svoto plačati čez dve ali celo tri leta. Po navadi pa se pogodena svota že iztirja po preteku nekaj mesecev. Tako je potoval neki potovalec iz Linca po naši deželi. Ponujal je svoje blago povsodi in prav po čifutskem načinu. Obljubil in pogodil se z raznimi strankami, da pošlje blago takoj, da pa imajo stranke časa plačati pogodeno svoto tri leta. In glej, kaj se zgodi: blago pošlje, a komaj preteče en mesec razposlal je tudi že opomine, naj se svota plača. Seveda so ga stranke opozorile na pogodbo. Sedaj se izgovarja na knjigovodjo, češ, ta je to napravil. Po preteku nekoliko mesecev bo pa spet ponovil svoje zahteve. Opozorimo danes vse bralce „Obrtnega Vestnika“, naj se isti varujejo pred raznimi agenti, opozore pa še drugo ljudstvo, da isto ne zaide v zanke raznih agentov, saj imamo razne stroke obrti

tako razvite, da se lahko merimo z zunanjimi konkurenti. So pa tudi tvrdke, katere dajo blago tudi na obroke ali pa se iz istimi pogodi, v katerem času je treba pogodeno svoto plačati. V tem slučaju pa je najbolje, da se napravi z vsakim pismeno pogodbo.

Proti povišanju usnja. Dunajski čevljarji priredili so pretečene dne protestni shod proti podraženju usnja. Udeležba bila je velikanska. Izvolil se je odsek, kateri ima nalogo, nadalje ukrepati in se pogajati iz industrijelci in prodajalci usnja. Tudi pri nam v Ljubljani, seveda za celo kronovino Kranjsko, bi bil tak protestni shod na mestu.

§§ 59 in 60. S 1. januarjem letos stopila sta premenjena §§ 59 in 60 obrtnega zakona v veljavo. Kakor znano, določata ta dva paragrafa o izdajanju legitimacij potnikom.

Dela za armado in malo obrt. Trgovinsko ministerstvo naprosilo je dunajsko trgovinsko in obrtno zbornico, naj ta objavi razglas vojne ministristva, s katerim se razpisuje oddaja vojaških obuval in sploh potrebščin napravljene iz usnja, malim obrtnikom. Tudi je ministerstvo naročilo dunajski trg. in obrt. zbornici naj se ta izrazi o zmožnosti malih obrtnikov, kateri so preteklo leto prevzeli in izgotovili dela za armado. Dunajska trg. in obrt. zbornica je razglas vojne ministristva s potrebnim navodilom doposlala vsem prizadetim zadrugam. Do odločenega roka uložilo se je osem ponudb, in sicer: štiri za čevlje, štiri pa za druge potrebščine napravljene iz usnja. Ponudniki bivajo na Dunaju in so: čevljarska zadruga z 1398 prosilci, čevljarska zadruga „Edinost“ z 50. prosilci, čevljarski konsorcij „Union“ z 23 prosilci in splošna čevljarska zadruga z 18 prosilci. Za potrebščine iz usnja: dunajska zadruga sedlarjev in jermenarjev z 136 prosilci, prva produktivna zadruga za blago in usnje z 17. prosilci, produktivna zadruga združenih jermenarjev z 10. prosilci in zadnji je en prosilec sam. Kaj pa naše kranjske zadruge? Te se za take stvari ne brigajo. Skoraj pri vsih imajo notranji prepir. Največkrat gre se samo za malenkost! Gg. obrtniki, proč s preprirom, organizirajte se in ako se taka prilika nudi, ne zamudite je, pobrigajte se in vsaj za to zgrabite, kar Vam vlada ponuja.

GLASNIK.

Delavske drobtine.

Katoliška delavska družba v Idriji. V trdni združenosti je moč! To nam ravno kaže katoliška delavska družba v Idriji, ki se vkljub silnemu preganjanju in obrekovanju vplivnih nasprotnikov tako lepo razvija in leto za letom vrlejšje napreduje! Letošnji občni zbor (21. dec. 1902 l.) nam je zopet pokazal, da družba v pretečenem letu ni nazadovala, temveč si je pridobila zopet večje število udov. V začetku 1902 l. je štela 431 in ob koncu leta pa 444, tedaj 13 članov več nego pred 12 meseci. — Res, da sem in tja marsikatera gnjila veja odpade, a tem krepkejši rasto potem mladi poganjki iz zaraščene rane! — Družba je bila naročena na 25 listov razne vsebine v 118 izvodih! Kaj ne, lepo število časnikov! Saj pa jih je tudi treba pri tolikem številu družbenikov. In omari v družbeni knjižnici tudi nista bili prazni, saj sta obsegali nad 1000 knjig, ki so se teden za tednom izposojevale družbenikom! Pa pravijo naši „nepristranski“ liberalci, da smo katoličani sami tepci in buteljni! Kaj še? Seveda je treba za toliko naročenih časnikov in izpopolnitev družbine knjižnice tudi denarja! Hvala Bogu, vsled požrtvovalnosti družbenikov in prijateljev družbe tudi vinarjev — čeravno jih ni bilo v preobili — ni manjkalo! Dohodkov je imela družba 2228 K 53 h, stroškov 2416 K 32 h, primankljeja pa 187 K 79 h, kateri se je pokril iz v hranilnici naloženega denarja. Ta primanklaj je nastal, ker je družba hišniku napravila novo kuhinjo z štedilnikom, kar je stalo blizu 400 kron. Ko bi tega izdatka ne bilo, prihranili bi si bili letos zopet nad 200 K. Naloženega kapitala ima družba 1662 K; in inventar

je vreden nad 800 kron med brati. — Kjer pa je kako društvo, treba je tudi zabave in te ni manjkalo pri naši družbi. Družbino petje pod vodstvom g. J. Grudna in godba pod g. L. Majnikom sta prav vrlo uspevala. Veselic je bilo v pretečenem letu 5, pri katerih so se proizvajali poleg pevskih in godbenih točk tudi igrokazi. V zimskem času smo imeli več zabavnih večerov s podučnimi predavanji v družbenih prostorih. V nedeljo, 25. majnika je bil izlet na Gore nad Idrijo, katerega se je vdeležilo nad 250 oseb. O velikem Šmarnu nas je pa čez 160 družbenikov skupno romalo na Brezje. Letos — če Bog dá — bomo pa romali skupno o sv. Petru in Pavlu na sv. Goro, na grob našega nepozabnega častnega člana, kardinala J. Missia. — Sklenili smo na občnem zboru, da družba pristopi k „Zvezi nepolitičnih krščanskih društev v Ljubljani“. Izvolili smo si tudi za prihodnjo triletno dobo načelnništvo, v katerem je razen 4 novoizvoljenih ostalo še 9 starih odbornikov. Menimo, da smo prave možje izbrali! Tako tedaj je delovala katoliška delavska družba v Idriji v pretečenem letu. Dal Bog! da bi tudi nadalje ji bila sreča mila ter da bi se je tem trdnjše oklepali njeni stari in k nji pristopali tudi novi družbeniki. — Lep korak naprej je storila družba s tem, da je omislila letos podučevalne kurze. V nemščini se vežbajo v dveh oddelkih, dalje se vsako nedeljo in vsak praznik podučuje v računstvu, zgodovini, oblikoslovji, geometriji. Zanimanje za te predavanja raste od dne do dne, saj se udeležuje povprek nad 50 družstvenikov. Izmed učiteljev naj omenimo tri duhovnike, dva učitelja naše rudarske šole in dva paznika. Katoliška delavska družba ni samo le v zabavo, temveč veliko več za poduk in omiko. Naj se čez nas zabavlja in v nič deva naše delovanje, to nas ne plaši. Delo in trud rodi vspehe, zabavljanje se pa kmalu pozabi in pozgubi.

Za boljšak i napredak hrvatskoga radništva. Svaki hrvatski rodoljub, u koliko je iskreni pisatelj narodnoga boljka, može ga promicati vrlo jednostavno i time, ako podupre i širi medju naše obrtnike i radnike liepo i pomno uredjivani organ Hrvatske radničke zajednice „Glas Naroda“, koji je ljetos nastupio već petu godinu obstanka. Prvi broj od ove godine dokazao je svojim obilnim i pomno uredjenim sadržajem, da je uredništvu toga radničkoga lista ozbiljno stalo do toga, da radničke interese promiče na temelju, po kojemu radnički pokret ne-ima doći u sukob sa vjerom narodnim načelima, da čitatelje svoje nadalje upućuje i izvješćuje o događajima i prilikama u domovini i po ostalom svijetu. „Glas Naroda“ njeguje i rubriku gospodarstva, književnosti i prosvjete, uredjuje rubriku o braći našoj Hrvatima — radnicima u Americi, a posebnu pažnju posvećuje društvenim potrebama i događajima na socijalnom polju. „Glas Naroda“ pokazuje se prema tomu pravim radnikim ali i hrvatskim rodoljubnim listom, kojemu je namjenjena važna zadaća u našem narodnom životu, da naime podigne k pravoj svijesti naše radniške slojeve. Zato je nužno, a i rodoljubna je dužnost, da taj list podupru i dalje preporučuju svi hrvatski otačbenici. „Glas Naroda“ izlazi svakog tjedna, a ciena mu je samo 6 krona na godinu (za predbrojnike izvan Austro Ugarske Kr. 8 —.) Naročuje se izravno u Zagrebu, Krvavi most 3.

Novo izobraževalno društvo so ustanovili v Predgradu pri Črnomlju.

Vabilo k gledališki predstavi, katero priredita mladeniška in dekliška Marijina družba v Gorjah dne 11. jan. 1903 v dvorani. Vspored: 1. „Opomin k petju“, poje mešani zbor. 2. „Kmet Herod“, igra v dveh dejanjih. Predstavljajo člani mladeniške Marijine družbe. 3. „Burski prostovoljec“, šaljiv samospev. 4. „Sv. Terezija“, igra v dveh dejanjih. Proizvajajo člani dekliške Marijine družbe. 5. „Naša zvezda“, poje mešani zbor. 6. Prosta zabava s „Smolarjem“. Začetek točno ob 6. zvečer. Vstopnina: Sedeži I. vrste 80 vin., ostali sedeži 50 vin., stojišča 30 vin. K udeležbi uljudno vabita družbi.

Katol. izobraževalno društvo v Šmartnem pri Kranju je napravilo 6. t. m. jako prijetni popoludan svojim udom in tudi neudom v gostilni

pri Korošcu. Domači pevci in pevke so pod vodstvom gosp. organista zapeli več krasnih pesmic, med posamnimi pesmimi pa je svirala vrlo dobro meščanska godba iz Kranja. Pri tomboli se je razdelilo nad sto dobitkov. Vsi prostori so bili polni ljudstva; opaziti je bilo tudi mnogo gostov iz sosednjega Kranja, ki so s svojim posetom dokazali, da se zanimajo za naše društvo.

Sestanek krščansko-socialnih železničarjev članov „Prometne zveze“ v Ljubljani. Dne 4. t. m. zvečer se je vršil mesečni sestanek kršč.-soc. železničarjev v gostilni pri Češnovarju v Kolodvorskih ulicah. Salon je bil poln. Obravnavalo se je o predpustni veselici. Mi že danes opozarjamo kršč.-socialne kroge na to veselico, ker kakor vidimo iz sklepov in priprav, bo ta veselica 31. januarja ena prvih, kar jih bo v Ljubljani. Z veseljem so slišali navzoči, kako hitro raste „Prometna zveza“. V mesecu decembru je pristopilo v Avstriji 521 novih članov in v Ljubljani nad 30. Že to kaže, da nasprotniki povsod zgubljajo zupanje in da stoji to društvo na zdravi in dobri podlagi. Gosp. Ržen je potem povedal, kako se ga nihče drugi ni usmilil, le „Prometna zveza“, ki mu je dala podporo, do katere ni imel niti pravice, kakor tudi gg. Trobevšku in Hočevanju. Nato je g. Josip Gostinčar železničarjem ob velikem navdušenju navzočih voščil veselo novo leto. Rekel je: Bodite složni, agitirajte med prijatelji, bodite samosvoji in ne pripuščajte v vaše vodstvo drugih oseb, ki bi društvo izkoriščale. Bodite neustrašeni in ne sramujte se svojega društva, ampak pogumno se pokažite povsod, kdo da ste. Bodite delavni za društvo, ker v edinosti je moč in le v edinosti morete prisiliti vlado do poštenega zakona in si povsod priborite svoje pravice. Navdušene besede govornikove so našle odmev ob vsestranskem pritrdjevanju. Prihodnji sestanek bo tretji ponedeljek tega meseca.

Spominjajte se ljudskega sklada!

Enega ali dva

učenca (vajenca)

poštene rodbine, kateri ima veselje do učenja
pečarske obrti, **se sprejme pri** 2 2-1

J. V. Appe

izdelovalnica lončenih peči v Kandiji pri Rudolfovem.

Pozor! Pozor!

V torek, dne 13. januarja

bo v veliki dvorani „Katoliškega Doma“

ob 1/28. uri zvečer

zanimivo javno predavanje.

Predava g. **prof. Evgen Jarc** iz Kranja.

Prihitite k predavanju v obilnem številu!

Odbor „Slovenske kršč. soc. zveze.“

Blag. gosp.
Gabrijel Piccoli

lekar

dvorni založnik Nj. svet. papeža
Leona XIII.

v Ljubljani.

Potrjujem prejem steklenic Vaše tinkture za želodec, katero inore najtopleje vsakomur priporočati, kajti rabim jo že od leta 1878. in zmiraj mi je kot izbornu učinkujoče zdravilo služila pri želodčnih in črevesnih boleznih.

KRMN, dne 13. maja 1897.

Miroslav Leitner

c. kr. davčni blagajnik

Z uporabo Vaše izborne tinkture za želodec sem rešen skoro dve leti trajajoče želodčne bolezni ter sem popolnoma ozdravel, kar z lahko vestjo potrjujem in to tinkturo za želodec le priporočam vsem, ki trpe na želodčni bolezni.

Strasoldo (Primorsko), 6. marca 1898.

IV. 40 10-5

Karel grof Strasoldo.

Novo urejena

prva hrvatska tovarna žaluzij,
rolet, lesenih in železnih za-
tvornic (žaluzij) in kartonažev

G. Skrbic

Ilica 40 Zagreb Ilica 40

ustanovljena 1889

priporoča svoje na glasu solidne, točne in
cenene

domače proizvode

odlikovane z največjimi odlikovanji.

Moderni stroji! Brez konkurence!

Ceniki gratis in franko. 14 12-12

Popravila točno in ceneno.

Zobozdravnik

August Schweiger

stanuje v hotelu „Stadt Wien“ (pri Maliču)
glavni pošti nasproti, II. nadstropje, štev. 25—26.

Imam čast slav. občinstvu objaviti, da prestopi z novim letom t. j. s 1. januarjem 1903 k meni gosp. **Herman Peters** ter da sem zategadelj svoje zobozdravniške prostore razširil in iste z vsem — sedanjim zahtevam ustrezajočim — opremil.

Ordinujem od 8.—12. in od 1.—5. ure, ob
nedeljah in praznikih od 9.—12. ure.

55 3-2